

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวน ในคดีอาญาในศาลแขวง ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562¹

ศุภลักษณ์ นະหนู²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาในศาลแขวง ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการไต่ถามข้อพิพาทในคดีอาญาของประเทศไทยและของต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562

ในปัจจุบันสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไป การกระทำความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงได้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งคดีเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคดีที่เกิดจากการกระทำความผิดเล็กน้อย ความผิดที่เกิดจากการกระทำโดยประมาท หรือเป็นความผิดที่ผู้กระทำมิได้มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความผิดนั้น แต่เนื่องจากความเร่งรีบหรือความต้องการปัจจัยพื้นฐานของผู้กระทำความผิดทำให้เกิดการกระทำความผิดนั้นขึ้นได้

ศาลแขวงเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 17 ประกอบมาตรา 25 (5) อันถือเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อย ไม่ร้ายแรง ในปัจจุบันมีคดีที่ขึ้นสู่ศาลแขวงเป็นจำนวนมาก โดยข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนพฤษภาคม 2565 ปรากฏว่ามีคดีค้างการพิจารณาจากปีก่อน จำนวน 94,622 เรื่อง มีคดีฟ้องใหม่ จำนวน 182,283 เรื่อง รวมคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษา จำนวน 276,905 เรื่อง พิจารณาพิพากษาแล้วเสร็จ จำนวน 215,571 เรื่อง ยังคงมีคดีค้างไป จำนวน 61,334 เรื่อง (สำนักงานศาลยุติธรรม, ออนไลน์, 2565) จะเห็นว่านับวันยังมีคดีขึ้นสู่ศาลแขวงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อคดีล้นมือก็จะส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีล่าช้าออกไป อาจทำให้ไม่เป็นธรรมต่อคู่ความ ดังภาษิตกฎหมายที่ว่า “ความยุติธรรมที่ล่าช้าก็คือความไม่ยุติธรรม” (justice delayed is justice denied)

โดยปกติเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น มักมีการระงับหรือการยุติข้อพิพาทด้วยการนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก (main stream criminal justice) โดยการหาตัวผู้กระทำความผิด

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาในศาลแขวง ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มาลงโทษในกระบวนการยุติธรรมตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งหลาย ๆ ประเทศได้มีการนำกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักมาใช้โดยเชื่อกันว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน เป็นวิธีการที่จะป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความล่าช้า มีคดีที่ค้างอยู่ในชั้นพิจารณาของศาลจำนวนมาก แต่ปัจจุบันทฤษฎีการลงโทษผู้กระทำความผิดมิใช่เพียงแต่การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนเท่านั้น แต่ต้องแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติสุขด้วย จึงมีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาเสริมกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก เพื่อเป็นกลไกในการลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล และสนับสนุนให้มีการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเป็นวิธีการหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ซึ่งถูกนำมาใช้นอกจากการพิจารณาของศาลตามปกติ เพื่อให้เกิดการประนีประนอมระหว่างผู้เสียหายและผู้กระทำความผิด และทำให้คดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ในส่วนของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา ในชั้นการสอบสวน เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจพนักงานสอบสวนใช้ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยคนกลางที่เรียกว่าผู้ไกล่เกลี่ย มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลงลง ปัญหาความขัดแย้งทำให้เกิดความสมานฉันท์ในสังคม เสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข ลดงบประมาณแผ่นดินและลดค่าใช้จ่ายของคู่กรณี และเพื่อยุติคดีหรือระงับข้อพิพาท แต่การเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทขึ้นอยู่กับความประสงค์และความสมัครใจของคู่กรณีเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้

จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ในส่วนของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน ยังมีช่องว่างบางประการที่ยังไม่อาจนำมาบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเพียงพอต่อคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรกคือ ปัญหาการกำหนดประเภทคดีอาญาในศาลแขวงที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของพนักงานสอบสวน ซึ่งตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 กำหนดให้ความผิดอาญาที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้มี 3 ประเภท คือ คดีความผิดอันยอมความได้ ความผิดลหุโทษบางมาตราที่กำหนดไว้ และความผิดอาญาแผ่นดินที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะเห็นได้ว่า มาตรา 41 ได้ระบุความผิดที่จะให้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนไว้อย่างจำกัด ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอต่อคดีที่จะต้องขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าในส่วนของความผิดอันยอมความได้ และความผิดอาญาแผ่นดินที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามปีตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติรวม 6 ฐานความผิด มีความเหมาะสมแล้วที่จะให้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนได้ ยังคงมีปัญหาในส่วนของคดีความผิดลหุโทษ กล่าวคือ ตามมาตรา 41 (2) ได้กำหนดให้ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา รวม 7 ฐานความผิดเท่านั้น ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการ

ใกล้เคียงข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนได้ อันได้แก่ ความผิดตามมาตรา 390, 391, 392, 393, 394, 395 และมาตรา 397 ความผิดหุโทษเป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษไว้ให้จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษเพียงเล็กน้อย วัตถุประสงค์ของการบัญญัติความผิดหุโทษนั้น เน้นการป้องกันและระงับข้อพิพาทระหว่างบุคคลที่อาจจะส่งผลทำให้เกิดเป็นเรื่องใหญ่ในภายหน้า เพื่อมิให้เกิดการใช้สิทธิของตนที่ก่อความรำคาญแก่ผู้อื่น ทั้งนี้ เพื่อป้องปรามมิให้ความผิดอาญาขยายหนักเกินเหตุจนไม่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขได้ ซึ่งแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนาที่จะกระทำความผิดก็มีความผิดได้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการลงโทษทางอาญาและทฤษฎีความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด ในปัจจุบันได้มีการกระทำความผิดหุโทษเกิดขึ้นมากมาย ความผิดหุโทษทุกคดีจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ซึ่งเมื่อเทียบกับความผิดฐานอื่น ๆ แล้ว ความผิดหุโทษเป็นความผิดที่มีโทษเล็กน้อยมาก ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินคดีถึงขั้นฟ้องร้องต่อศาล หากคดีสามารถยุติลงได้ในชั้นการสอบสวนก็จะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายอย่างยิ่ง โดยผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายอย่างรวดเร็ว ผู้ต้องหาได้กลับตนเป็นคดี สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข ลดงบประมาณของแผ่นดิน ดังนั้น หากคดีความผิดหุโทษทุกกรณีได้เข้าสู่กระบวนการใกล้เคียงของพนักงานสอบสวน สามารถทำให้คดียุติลงได้ในชั้นการสอบสวน ก็จะส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลแขวงลดน้อยลง อันสอดคล้องกับทฤษฎีการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม ทำให้ศาลไม่ต้องเสียเวลาในการพิจารณาคดีความผิดเล็กน้อย และจะได้มีเวลาไปพิจารณาความผิดอื่นได้อย่างถี่ถ้วน อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 41 (2) กำหนดความผิดหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาจำกัดไว้เพียง 7 ฐานความผิดเท่านั้น ที่ให้สามารถทำการใกล้เคียงในชั้นพนักงานสอบสวนได้ จึงยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการใกล้เคียงข้อพิพาทในคดีอาญาในศาลแขวง เนื่องจากตามมาตรา 44 กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้ดุลพินิจพิจารณาพฤติการณ์ของการกระทำความผิดต้องไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม จึงจะมีคำสั่งให้ใกล้เคียงได้ โดยหากเห็นว่าพฤติการณ์ของการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ก็ให้มีคำสั่งให้ใกล้เคียง ซึ่งหมายความว่า หากเห็นว่าร้ายแรงหรือส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมก็มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ใกล้เคียงก็ได้ โดยมีได้กำหนดกรอบแนวทางในการใช้ดุลพินิจไว้แต่อย่างใด ซึ่งคำว่า “พฤติการณ์ของการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม” นั้น อาจถูกตีความได้อย่างกว้างโดยไม่มีขอบเขตหรือหลักเกณฑ์ที่แน่นอน อาจทำให้มีการตีความที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลทำให้เกิดปัญหาในการนำคดีเข้าสู่กระบวนการใกล้เคียงข้อพิพาทขึ้นได้ โดยเฉพาะความผิดอันยอมความได้ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับหลักการยอมความในคดีความผิดอันยอมความได้หรือคดีความผิดต่อส่วนตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดว่าคดี

ความผิดส่วนตัวนั้น จะยอมความในเวลาใดก่อนคดีถึงที่สุดก็ได้ ทำให้สิทธิภาคีอาญาไม่พึงเป็นอันระงับไปโดยไม่ต้องพิจารณาพฤติการณ์การกระทำผิดแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับหลักความยินยอมของกลุ่มทั้งสองฝ่ายและหลักการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาของพนักงานสอบสวนในส่วนนี้จึงขัดกับหลักการยอมความกรณีทั่วไป จึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่ต้องการยุติหรือระงับข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มเป็นสำคัญ และกรณีที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ไต่ถามข้อพิพาท ก็ไม่มีบทบัญญัติที่อนุญาตให้กลุ่มที่ไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว มีสิทธิคัดค้านหรืออุทธรณ์คำสั่งนั้นได้แต่อย่างใด การที่กฎหมายไม่ได้ให้สิทธิกลุ่มในการโต้แย้งหรือคัดค้านคำสั่งของพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าว จึงมีผลทำให้กลุ่มไม่อาจเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนได้ ขัดต่อหลักความยินยอมของกลุ่มทั้งสองฝ่าย ไม่สอดคล้องกับหลักการควบคุมดุลพินิจและหลักสามารถตรวจสอบได้ อันอาจทำให้กลุ่มไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และตามมาตรา 68 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร และขัดต่อหลักนิติธรรม

ปัญหาประการที่สามคือ ปัญหาการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาในศาลแขวงให้กระทำการลับ ตามมาตรา 51 วรรคสาม กำหนดไว้ว่า การไต่ถามข้อพิพาททางอาญาให้กระทำการลับ จะเห็นได้ว่ากระบวนการไต่ถามข้อพิพาทมีวัตถุประสงค์เพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ดังนั้น การค้นหาความจริงจากทั้งสองฝ่ายจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การไต่ถามสำเร็จได้ ซึ่งข้อเท็จจริงบางเรื่องอาจเป็นความลับหรือกระทบต่อสิทธิส่วนตัว จึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและสำคัญ อาจทำให้ไม่ได้ความจริงจากการไต่ถาม เนื่องจากทั้งสองฝ่ายอาจไม่กล้าเปิดเผยความจริง อันมีผลต่อความสำเร็จของการไต่ถาม แต่กฎหมายกำหนดแต่เพียงว่า การดำเนินการไต่ถามข้อพิพาทให้กระทำการลับ โดยไม่มีบทบัญญัติให้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในชั้นไต่ถามของพนักงานสอบสวนเป็นความลับ ห้ามนำออกเผยแพร่ไม่ว่าในช่องทางใด หากมีผู้ใดนำข้อเท็จจริงออกไปเผยแพร่แล้วจะมีผลเป็นประการใด และห้ามมิให้นำข้อเท็จจริงที่ปรากฏในชั้นการไต่ถามข้อพิพาทไปเป็นพยานในชั้นพิจารณาคดีของศาล หรือห้ามมิให้นำข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่ถามข้อพิพาทไปฟ้องร้องดำเนินคดีแก่กลุ่มอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคดีใหม่ ไม่ว่าในทางแพ่งหรือทางอาญา อันอาจทำให้กลุ่มไม่มีความมั่นใจในการกระบวนการไต่ถามและไม่สมัครใจนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการไต่ถาม ทำให้คดีต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ที่ต้องการให้อำนาจพนักงานสอบสวนใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาท โดยคำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มเป็นสำคัญ เพื่อเบี่ยงเบนคดีออกไปจากศาล ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาในศาลแขวง ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการกำหนดประเภทคดีอาญาในศาลแขวงที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวน เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 41 โดยในส่วนของความผิดกฎหมายตามมาตรา 41 (2) จากเดิมซึ่งบัญญัติไว้เพียง 7 ฐานความผิดเท่านั้นที่สามารถเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทได้ โดยแก้ไขเพื่อให้คดีความผิดกฎหมายทุกคดีสามารถเข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนได้

ทั้งนี้ เพื่อให้คดีที่มีโทษเล็กน้อย ที่จะต้องขึ้นสู่ศาลแขวงได้ยุติลงในชั้นการสอบสวน ไม่จำเป็นต้องขึ้นสู่ศาลแขวง อันสอดคล้องกับหลักกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในการเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม ลดคดีขึ้นสู่ศาล สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการไต่ถามข้อพิพาททางอาญาในชั้นการสอบสวน

2. ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการไต่ถามข้อพิพาทในคดีอาญาในศาลแขวง เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 44 จากเดิมซึ่งกำหนดให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงความร้ายแรงและผลกระทบรุนแรงต่อสังคมโดยรวมในทุกคดีที่จะให้เข้าสู่กระบวนการไต่ถามข้อพิพาทโดยไม่มีกรอบแนวทางในการใช้ดุลพินิจและมีได้เปิดโอกาสให้คู่กรณีได้โต้แย้งคำสั่งกรณีพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ไต่ถามข้อพิพาท โดยแก้ไขเพิ่มเติมเป็น กรณีความผิดอันยอมความได้ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งให้ไต่ถามข้อพิพาททุกคดี ส่วนคดีความผิดต่อแผ่นดินให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้ดุลพินิจดังกล่าวข้างต้น โดยมีกรอบแนวทางในการใช้ดุลพินิจว่า หากการกระทำความผิดมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดเนื่อง หลายครั้งหลายคราขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นภัยต่อสังคม ให้ถือว่ามิใช่พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดร้ายแรง อีกทั้ง กรณีพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ไต่ถามข้อพิพาท ให้คู่กรณีมีสิทธิที่จะโต้แย้งหรือคัดค้านคำสั่งนั้น ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับ ภายใน 7 วัน นับแต่วันมีคำสั่ง คำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปให้เป็นที่สุด

ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางแก่พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจออกคำสั่งในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ และเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ ที่ต้องการให้อำนาจพนักงานสอบสวนใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ เพื่อเบี่ยงเบนคดีออกไปจากศาล ทำให้คดีขึ้นสู่ศาลแขวงลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ลดงบประมาณแผ่นดินและเสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

3. ปัญหาการไต่ถามข้อพิพาทของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาในศาลแขวงให้กระทำการเป็นการลับ เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. 2562 มาตรา 51 จากเดิมซึ่ง

กำหนดไว้แต่เพียงว่าการไต่เถียงข้อพิพาททางอาญาให้กระทำการเป็นการลับ โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติว่า ข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่เถียงข้อพิพาทเป็นความลับ ไม่อาจนำไปใช้อ้างอิงหรือเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาลได้ และห้ามนำออกเผยแพร่ไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ หากผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน.....เดือน หรือปรับไม่เกิน.....บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะนำข้อเท็จจริงที่ได้จากกระบวนการไต่เถียงข้อพิพาททางอาญาไปฟ้องร้องคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นคดีอื่นใด ทั้งในทางแพ่งและทางอาญาไม่ได้

ทั้งนี้ เพื่อให้คู่กรณีมีความเชื่อมั่นในกระบวนการไต่เถียงข้อพิพาททางอาญาของพนักงานสอบสวนและมีความมั่นใจในการที่จะนำคดีเข้าสู่กระบวนการไต่เถียงข้อพิพาท ส่งผลให้การดำเนินการไต่เถียงเป็นผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ทำให้คดีสามารถระงับลงได้ในชั้นการสอบสวน ส่งผลให้ปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ศาลแขวงลดน้อยลง

เอกสารอ้างอิง

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร: จีรรัชการพิมพ์, 2549.

คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2547.

สทรรฐ กิติ ศุภการ. กฎหมายอาญา หลักและคำพิพากษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2564.

สุพิศ ประณีตพลกรัง. การไต่เถียงข้อพิพาทตามกฎหมายใหม่ พระราชบัญญัติการไต่เถียงข้อพิพาท พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2562.

อุทัย อาทิวะ. การไต่เถียงข้อพิพาททางอาญา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พริ้นติ้ง, 2563.